

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczá u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadáására vagy megőrzésére nem vállalkezik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . . . 1 „ 05 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „

NAGYVÁRAD, szeptember 7.

A tatai hadgyakorlatok.

A katonaság számára a főszezon ilyen tájban nyílik meg, midőn szeptember havában a szokásos évi nagy gyakorlatok lefolytak az országnak ezen, vagy azon részében. A katonai élet ilyenkor lüktet legjobban, midőn nemcsak a tartalékos katonákkal gyarapítják az ezred létszámát, hanem a magasabb rangú tiszteknek úgyszólván nyilvános vizsgát kell tenniük a legfőbb hadúr előtt, hogy tulajdonképpen mire is képesek.

Évről-évre más- és más helyen tartják e gyakorlatokat, hogy ne legyen az országnak egyetlen olyan pontja sem, melyet ki nem próbáltak volna már a katonák. Az egész ország figyelme ilyenkor rendszeren ama vidék felé fordul, hol e békés háborúk lefolytak, mert azokon ott van a király is. — Az idei őszi nagy gyakorlatoknak, melyek holnap kezdődnek Tata környékén, azonban kiváló fontosságot kölcsönöz az a körülmény, hogy azon nemcsak Ő Felsége fog résztvenni, hanem a hármasszövetségben leghatalmasabb szövetségesünk: a német császár és a szász király, valamint az összes európai nagyhatalmasságok katonai attachéi is, hogy így ország-világ előtt dekomuntálhassuk, mily magas fokú kiképzéssel bír a mi hadseregünk.

E hadgyakorlatok temérdek összeget emésztenek fel. Egy-egy nap százezrekbe kerül s mégis a hadügyi körök azt állít-

ják, hogy ezek a borzasztó áldozatok nem vesznek kárba, mert csakis így biztosítjuk magunkat arról, hogy a hadseregére évente elköltött milliók helyesen lettek felhasználva s a katonaság egy háború kitörése esetén valóban képes a hozzáfűzött várakozásoknak megfelelni.

Az illető vidékre nézve e gyakorlatok sok haszonnal járnak, mert a forgalom igen megnövekedik s a nép természet ki-tünő árakon és készpénz fizetés mellett adhatja el, a mellett napszámban is sokat keres az ilyenkor szokásos út helyreállítási s egyéb tatarozási munkálatoknál, de legfőbb haszna abban rejlik mégis e gyakorlatoknak, hogy garanciát nyújt arra nézve, miszerint állami függetlenségünket, anyagi jólétünket s egész kulturánkat egy modern mindenkor harczra kész hadsereg őrzi.

A holnap megkezdődő gyakorlatokon a pozsonyi hadtest Frigyes főherceg vezénylete és a budapesti hadtest Lobkowitz herceg vezénylete alatt fognak össze-ütközni, mely hadtestekhez a kerületökbe tartozó honvédezek is beosztattak. Minthogy pedig az ezredbe az összes tartalékosok is be vannak hívva, olyan hatalmas tömeg katonaság lesz koncentráva Tatán, amilyen még talán egyszer sem fordult elő a gyakorlatokon.

Ránk nézve különösen azért is érdekesek lesznek e gyakorlatok, mivel a mi honvédeink is részt vesznek benne. Valahányszor csak a honvédség részt vett ilyen nagy hadgyakorlaton, mindig dicsé-

retet aratott. Két évvel ezelőtt történt, hogy a honvédség szintén részt vett egy ilyen nagyobb szabású hadgyakorlaton s azok befejezése után egyszerre csak több magasrangú közös tisztet pensióba küldtek, mert kitünt, hogy a német generálisok kevésbé voltak beavatva a hadászat titkaiba, mint a honvédezedes. Reméljük, hogy ehhez a jó hírnévhez méltók lesznek a mi bakáink most is s a három uralkodó jelenlétében behozzák, hogy nincs párja a magyar katonának.

És ne feledjük, hogy a honvédségnek sokkal szerényebb eszközökkel kell dolgoznia, mint a közös hadseregnek és éppen e miatt tulajdonképpen kisebb igényekkel is kellene fellépni velük szemben, hiszen ők a hadsereg mostohái, még tüzérőségük sincs.

A hadseregben jut tulajdonképpen legeklatánsabb kifejezésben valamely állam szupremáciája s az évenként a hadseregére elköltött temérdek milliók fejében azt az egyet legalább elmondhatjuk, hogy e tekintetben az osztrák magyar hadsereg a kor színvonalán áll. Az előzmények utánaitelvé bizonyosra vesszük, hogy a német császárt is teljes mértékben ki fogják elégteleníteni a tatai gyakorlatokon kifejezésre jutó magyar katonai erények, főképp a magyar honvédségi hadanyag kitünő volta s most hogy a magyar tisztképző intézeteket ts végre sikerült megkapnunk, erősen hisszük, hogy az osztrák szellemtől áthatott hadseregbe sokat befogunk vinni a magyar katonai

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

A fekete asszony.

Irtá: Prigl Olga.

Két szárnya volt a hosszú, kastélyszerű épületnek, s az ablaka csukva valamennyi. Mintha nem is lakott volna benne egyébb, mint denevér, bagoly, megannyi szürke furcsaság, a kik a sötét, csukott ablakok mögött azt gondolhatták, hogy örökké éjszaka van.

A tájék is csendes volt körülötte, a fák mintha aludtak volna. Széles, bozontos, évek óta nem nyestett ágaikon álmosan borultak össze a levelek, szél se járt köztük, madár is elkerülte. Magas, tömör kőfal fogta körül a terjedelmes portát két oldalról, háromszög alakban. Nagy kert volt azon belül. A halvány lilaszínű golgotavirág felfutott a kerítésre, a vékony indái keresztül hajoltak rajta. Nem nyult ahhoz senki, a virágai is úgy hervadtak el egyenkint. Járókelő ember, ha véletlen arra tévedt, — átment a tulsó oldalra, fázottattól a halott épülettől. Asszonyok ijesztgették vele a szófgadatlan gyerekeiket: Ott lakik a fekete asszony. . . . . Meglapul a kicsi dezentor az anyja szoknyája mellett, mert a

fekete asszonytól mindenki fél. Pedig még senki se látta, csak úgy találgatják milyen lehet. Öreg Bozókíné meséli, hogy egyszer derékig kihajolt volna a kastély ablakon. A széthullott fekete hajcsomói mint a sötét éjszaka — omlottak le két felől a vállán, betakarták az arcát is egészen. Csak a két nagy szemvilágított, mint a lidércz. tűz Bozókíné olyat is látott egyszer a temetőn, mikor szén Mihály nap éjszakáján a tündös füvet kereste a szegény meg őlt Kapa Bálint sirján. Rá is talált úgy lehet, mert a fekete asszony titkából csak ő tudott valamit. Bezárt könyv volt az a másnak.

— Ugy, úgy galambom, — beszél már ki tudja hányszor, s a hallgató kezében megállt az orsó a kötőtű, a tarka himző czérna.

— Piros arca volt ám a fekete asszonynak valamikor, piros mint a nyíló rózsá levele, gyöngye mint a harmat. Az első ura után ojtott könyei sem hervasztották el, — sőt még szebb lett utána. Szébb százszor. Láttatok-e már cserpes virágot, a kit kivesznek a becsukott ablak közül, s elültetnek a szabad földbe, — hát olyan jól esett a fiatal asszonynak a nagy szabadsága a szegény öreg ura holta után. Hangoz lett kastélya a sok dárídótól s maga az asszony úgy forgott vendégei közt, mint egy valóságos királynő. Szédített a ragyogó nézése,

bolondultak a karcsu, imbolygós alakja után. Nagy hire futott messze vidéken, s csak úgy özönlött hozzá a temérdek kérő. Válogathatott köztük. A lelke majd ennél, majd amannál csapongott. Megsíratta az érte epedő haloványarcu ifjakat s tüzesebben forrot a vére, mikor a csataedzett délezerg leventék szerelmes szavait hallgatta. Minő álom, — minő boldogság!

Mert álom volt az egész élete. Akkor aludt el, mikor egyszer kint hagyták az erdőn. Emlékszik rá bizonyosan. A keresztanyja vitte ki oda a ki ama szegény viasz-sárga asszonynak, az édesanyjának a sirjára hajlós águ fehér rózsá bokrot ültetett. Ő neki meg rendbe szedte a vaskos fonatba lecsüggő fekete haját, megmosta a képét, s a legtisztább ruhácskáját adta rá. Túl a kastélyon, a cserépi erdő mellett, ott hol a Kotyogós patak folydogál, — tette le a tisztásra, a legpuhább bársony fűre. Tarka szárnyu lepkék száldogáltak a feje körül, réti virágok mosolyogva köszöntötték. A szépen gondozott kavicsos országút, mely a kastély felé vezet, — ott kigyózott előtte. Az uraság akkortájt szokott hazakocsikázni. A keresztanyja el bujt a galagonya-bokor mögé, onnan leste, mi lesz, hogy lesz. Ugy történt, a hogy gondolta, kívánta. Az öreg méltóságos asszony leszállott a kocsiából, — beczéz-

Valódi első minőségű, hegyi fehér és vörös borok olcsó árban kaphatók Czegléd Sándornál „ZÖLDFÁ” szállodában.

Az árak a hirdetési rovásban olvashatók.

szellemből és sok *Simonyi* Józsefet és *Mádi* Kovács Györgyöt fognak nevelni a közös hadsereg számára.

A magyar nemzet pedig előbb utóbb le fog szokni arról, hogy minden pajkosabb gyermekről azt mondja: nem való vagy te semmire, eredj katonának snálunk is ép úgy, mint odaát Ausztriában a nagy tehetségű férfiakat is el fogják küldeni a katonai intézetekbe nem úgy mint most, midőn az intézetekbe, ugyszólván csak a katonai tiszték gyermekei és a szülő 4 vagy 5-dik gyermeke megy, kinek már nem tudnak más állást találni, vagy azok, kik a gymnasium alsóbb osztályait úgy a hogy áteviczéskelték s aztán mentek katonatisztnak. Ujabb időben ezen a téren örvendetes haladást lehet konstatálni s különösen a fiatalabb generáció tagjai közt annyi tehetséges és nagy műveltségű professzionatus katonát lehet találni, hogy jogosan lehetünk reájuk büszkéek.

A hadsereghez minél több tehetséges ember kell, mert ma már kétszeresen áll az, hogy többet észszel, mint erővel; a francia hadsereget a német iskolamesterek verték meg s a magyar hadsereget is nem a Manlicher fegyver fogja félelmissé tenni, hanem a képzett tisztikar. Ma már romboló fegyverekre nézve körülbelül egy forma erős mindenik nagyhatalmasság, úgy hogy háboru esetén nem az dönt, milyen fegyverrel küzd a két fél, az osztrák Mannlicher-rel vagy a francia Lebel-puskával, hanem attól, hogy milyen tiszték vezítik a katonákat, theoretice és praktikusan egyaránt képzettek-e, vagy pedig csak olyanok, kik nagy testi erővel bírnak és csak a mulatozáshoz értenek jól.

Még egy körülmény miatt érdekes ez a tatai gyakorlat. Eddig ugyanis az volt szokásban már hosszú évek óta, hogy a felség ilyen alkalomkor különböző küldöttségeket fogadott s enucziációkat tett

a napirenden lévő politikai és vallási dolgokra nézve, — az idén azonban semmi féle kihallgatás vagy tisztelgés nincs felvéve a programmba. Így van ez helyesen. A katonai gyakorlatoknak semmi közük sincs az ország egyéb dolgaihoz. A királynak elég alkalma van a küldöttségek fogadására bármely más időben, tartsuk meg e gyakorlatok szigorú katonai karakterét s válasszuk el azt a politikától, hiszen a katonaságnál egyik főelv az, hogy a politikai kérdésekbe nem avatkozhatnak bele. Másrészt pedig nem kell attól tartani, hogy a korona tanácsadói arra használják fel ezt az alkalmat, hogy meglecczkéztessék a nekik nem tetésző elemeket. Ugyis elénk emlékezetben vannak még az aradi, kispéri és mezőkövesdi válaszok.

Püspöki konferencia.

A bibornok-hercegeprimás a kath. autonomia fölött való tanácskozással szeptember hó 17-re hívta egybe a püspöki kart a budavári primási palotába.

Báró Nopcsa Elek felmentése.

A hivatalos lap tegnapi száma a következő legfelsőbb kéziratot hozza.

Magyar belügyminiszterem előterjesztésére báró Nopcsa Elekét a budapesti operaház és nemzeti színház intendánsi állásától saját kérelmére felmentem.

Kelt Ischlben 1897 évi augusztus 26-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Perczel Dezső s. k.

Az intendáns helyettese mint már megirtuk H u s z á r Kálmán miniszteri tanácsos lesz.

Miért nem ment Bánffy Szilágy-Somlyóra?

Szilágy-somlyai tudósítónk értesítése nyomán megirtuk néhány nappal ezelőtt, hogy a miniszterelnököt várja eddig hűséges és csendes kerülete, Szilágy-Somlyó városa, ahova Bánffy miniszterelnök nemesak akkor szokott

elmenni, mikor beszélni akar, hanem akkor is, amikor hallgatni, pihenni vágyakozik.

Ezuttal nem azért akart lerándulni kedves otthonába a miniszterelnök, hogy beszámolóban feleljen Apponyi gróf eyilt levelére és tájékoztassa az országot a közel jövő teendőiről. Pedig erre is szükség lenne, mert még a kormánypárti honatyák sem tudják, hogy vajjon elég lesz-e megszavazniok a Láng Lajos által kegyesen megajánlott és tudományosan kiszámított másfél százaléknyi kvótaemelést? vagy pedig többet fog-e követelni tőlük a párturalom biztosításának érdeke? Bánffy Dezső azonban még nem látja elérkezettnek az időt arra, hogy e tekintetben tájékoztassa pártfeleit, választóit és az ország kíváncsi közönségét.

Családi érdekek biztosítása volt a cél, a mely ezuttal Szilágy-Somlyó felé akarta irányítani a miniszterelnök lépteit. A Bánffy-család ugyanis már csaknem 7 évtized óta egyezkedik a Rézhegységen érdekelt közbirtokossággal és községekkel. Tegnapi volt ez ügyben összehívva a gyűlés, melyen maga a miniszterelnök akart elnökölni.

Amint hirtelen terjedt, hogy Magyarország hatalmas miniszterelnöke kedvelt hívei közzé érkezik, nagy mozgalom támadt a különben csendes városkában. Nem a fogadtatás módzata okozta a mozgalmat, mert csakhamar értésükre esett, hogy ezuttal nem fognak gyönyörködni a miniszterelnök szónoklatában, tehát nem kell a diadalkapu sem. A »Szilágy-Somlyó« című hetilapnak egy szenzációs cikke volt kiinduló pontja a mozgalomnak.

E cikk hatása alatt u. i. arra a tudatra ébredtek Szilágy-Somlyó érdemes polgárai, hogy Magyarország miniszterelnöke — az ő képviselőjük, ergo sokat tehetne hű választói érdekében. Menten össze is gyűltek és egyhangulag elhatározták, hogy — sokat kérnek tőle. Egy kipróbált hűségű kormánypárti férfi *Zobel* Lipót, nyug. postaigazgató fogalmazta meg a 12 pontból álló memorandumot, a melylyel az állandó katonaságtól — a felsőleányiskoláig mindent kiakartak eszközölni maguknak a miniszterelnök képviselőjüktől a jó szilágy-som-

gette, simogatta, odavonta keblére az apró jószágot. Szólongatta, kérdegette ezerféleképen. Durczásan szoritotta össze a kicsi szájszéleit, s nem felelt. Akkor előbnjt az asszony, s az mondta meg helyette hogy árvaabb az árvánál. Csak tovább simogatta a méltósága a jóképű kis leányt, s aztán felpakolta az ülésre, maguk mellé. A fia már szinte hajlott vállu ember, — betakarta a selyem pokrőczczal. Meg ne fázék az esti hűvös levegőn. Sebesen gördült el a hintó, az utána felszálló porfellegben mintha angyalok járták volna tánczukat. S a szegény fápadtképi asszony sirján bólogattak a hajlós águ rózsagalljak.

Menyországban ébredt fel a kicsi leány. Kaczagva simogatta a selyempárnáját, selyem paplanát. Apró, napégette lábára finom harisnyát, könnyű cipőcskét húztak, meg ne szúrja a hegyes kavics, réti bogáneskoró. Futott, futott az óra, a hét, az esztendő s szépséges szép karcsu leány nőtt fel a kastélyban. Szelid, ábrándos nézésű teremtés, a kit félve őriztek minden idegen tekintet elől. Meg ne pirítsa valamelyik. Fehér is maradt az, mint a frissen leestett hó. A kastély urának sokszor rajta felejtett mélységes tekintetére sem lett rózsaszínű, — nem. Pedig azt talán szerették volna . . . No de hisz mindegy. Azért még az öreg báróné életében feltették fejére a koszorut, omló fehér fátyolt. Meg volt gyújtva valamennyi csillár a kápolnában, s neki mondani kellett szépen azt, a mit előtte mondanak, s megfogni annak az öreg embernek kezét, a vőlegényének kezét: Szeretem. . . Hogy ne szeretné! — akár meg is csókolná mindjárt a reszkető fehér ujjait.

Ugy, s esztendőre a könnye hullott reá,

tán hogy mellengesse a nagy hidegségét. A kápolnában voltak akkor, a csillárok is megvoltak gyújtva, de a lobogó lángjuk megfakult a sok fekete szőnyegen. Ő reá magára is feketeg fátyolt borítottak, s a nehéz gyászruháját fáradtan vonta maga után. Nem tudta mi van vele. Alig két hete, hogy már a második hideg embert látják koporsóban. Ur Isten, most már egyenesen ő van a soron, — háromig meg nem áll. Borzadás futott rajta végig, s csak egyre jobban fázott ettől a gondolattól. A nagy folyosókon égő lámpák fénye találkozott a hajnali pirkadással, — irtózott a sététségtől. S az emberek megállottak a sok kivilágított ablak előtt. Túl a cserépi erdőn, a szomszédos pusztá birtokosa felkereste a fiatal szép hugával. Prűszkölvé állott meg a négy tüzes paripa, s aztán majd minden nap ott jártatták őket. Egyre több vendég verődött össze s a halovány özvegy asszony arcán mintha egy kis rózsaszínű derengés futott volna futott volna keresztül. Jól esett a csendes lelkének a zaj, s aztán egyszerre ő maga is beszédes lett, s vidám mint a napsugár. A nagy folyosókon meggyújtott lámpák fényét ott érte a hajnali pirkadás, a zene szólt s maga az asszony úgy forgott vendégei közt mint egy királynő. Tudta már hogy szép, mondták neki elégszer, megmondták a tükrei is, melyben el tudta volna nézni magát naphosszant. Nevetett rajta, hogy, milyen bárgyu egy leány volt, s még szerette azt az ezüstszakálu férjét. Szerette, mert nem ismert mást, de most most, most boldogtalan lenne. . . . Ugy el-eltűnődött a piros arcú asszony. Most jobban tud szeretni jobban, de hát kit? . . . Valamennyit tudja

szeretni, a szelid képűeket ép úgy, mint azt a perzselő tekintetűt.

Fáradtan tánczolt egyiknek a karjából a másikba. A fehér keble pihegett, a haja lebomlott hosszan mint valami kékes szint játszó ragyogó palást. Oh milyen gyönyörű vagy így! — kiáltották a barátnői s aztán mintha egyet gondoltak volna, valamennyien leoldták nyakukról a ragyogó lánczaikat. Koronát fontak belőlő a fejére. Milyen pompásan illik neki, — kaczagták. Játszunk királyt, királynét! De hát ki legyen a király? Sorsot húztak az ifjak, s a perzselő tekintetű lett a nyertes. Odament a szépséges asszonyhoz, s a szemök, mely őszszevillant, — ragyogóbb volt minden gyémántnál.

— Eredj, tedd valóvá az álmod, — sutogta az asszony szerelmesen, hogy bucsuzás-ko lekísérte egész a kert végéig.

A férfi szinte megdöbbsent.

— Komolyan beszélsz?

Az asszony nyugodtan felelt:

— Szeretsz-e vagy nem?

Lázasan hajolt a férfi előre:

— Csókolj meg hát előbb. . .

A szépséges asszony megrázta a fejét:

— Majd akkor, akkor. . .

. . . . . Huszonötten indultak el, huszonhatodik volt a vezér, a király. Kerek ez a föld, s nagy nagy. Túl a tengeren, ki tudja merre hol, micsoda kincses birodalmak várhatnak reát. tán a véletlen játéka, egy jól megsejtett előérzett volt, mikor ők ketten ott állottak a fényes teremben királynak, királynénak öltözve. Ugy, úgy, — hagyták rá a zálmag szemű sápadt fiuk csak mentek, mentek előre, úttalan utakon, csillagatlan éjszakán. Egett a vőlegény

lyóiak, amiről azt gondolták, hogy a jövő század végéig szükségük lehet. Ugy sem lesz még egyszer miniszterelnök képviselőjük.

És hogy kérvényük úgy ne járjon, mint számtalan elődei jártak, azt is elhatározták, hogy a kerület határán, Sarmaságh állomásán 70 tagú küldöttség fogja azt átnyújtani szeretett képviselőjüknek.

Szilágy-Somlyó képviselője azonban úgy látszik nem szereti, ha ilyen félékkel zaklatják választói. Elég baja van neki az ország dolgával, — nem ér rá, hogy választói dolgával is törődjék. Amint hírt vette a memorandumnak, sietett kegyesen tudatni kedvelt hűveivel, hogy ezuttal nem óhajt elnökölni a szept. 6-iki gyűlésen.

Képzeltetni a zavart. A gyűlést csak meg tartották valahogy Bánffy Dezső báró nélkül is, megelégedtek azzal, hogy Zóbel Lipót elnököljön és elhatározták, hogy egyezkedni fognak — további husz esztendeig.

Nagyobb bajt okoz azonban a másik: mit csinálnak a memorandummal?

Adunk egy jó tanácsot Szilágy-Somlyó derék polgárainak.

Nekünk is volt tiz esztendeig miniszterelnök képviselőnk.

Forduljanak bizalmas kéressel Nagyvárosához és szabadelpárti választóihoz. Ők megtudják mondani, hogy e hosszú idő alatt hányszor jártak deputációban szeretett képviselőjüknél, hány memorandumot küldtek fel hozzá, vagy nyújtottak át neki.

Még könnyebben meg tudnak mondani azt, — hányak látták a sikerét:

Harcz a Bémer-tér és Nagypiacz körül.

— Előkézületek a holnapi közgyűlésre. —

Holnap délután tartja Nagyváros város törvényhatósági bizottsága rendes közgyűlését. Az elintézendő ügyek tárgysorozata rövid, alig 24 pontban összefoglalva, a mik felett tanácskozni kell a városatyáknak. S ezen 24 tárgy között alig egy-kettő kiválóbb fontossága.

ajka a menyasszony csókja után, az üzte, hajtotta mind előbbre. Tán a földet is megkerülték már, az emberek s voltak olyanok, mint máshol. Az arcuk fekete volt, mint az ördögöké, de úgy mutatták magukat, hogy jók mint az angyalok. Okos ember vagy, megteszünk királynak, — mondták a szerelmes vőlegénynek. Koronát teszünk a fejedre nyomban, s oda mégy lakni a többi királyok közé. Magas épületre mutattak, márványból volt a fala skirályok, hideg, csendes királyok laktak benne. Azok közé küldték a szép, szerelmes vőlegényt. Bágyadtan ragyogott a korona annak a hideg homlokán, — az éjszaka meg leszállott csendesen. A népség örült tánczát járta, — minden királynak megülék a halotti torát. Pergett a dob, élesen sikongatott a sip, a trombita, Amazok huszonötten ott imbolyogtak a királyok márványpalotája előtt. A nagy követ csak az imént tapasztották az üregre, könnyű volt leszakítani, meg újra helyretenni. S aztán vitték, vitték hazafelé a királyt az uttalan utakon, csillagatlan éjszakán. Hiszen várja a menyasszony csókja.

S a szépséges asszonynak meg kellett adni azt a csókot a halott ajkára.

De uram Istenem, — abban a pillanatban fekete lett tőle a szája széle, s a nagy ijedt szemei körül is fekete karikák rajzolódottak. Rémmületesen néztek azok reá vissza a magas fali tükrökből, úgy hogy síkoltva futott a világosság, elől, s becsukatta az ablakokat. Mintha a szemét hunyta volna be valamennyi. S ott ben a sötét házban ezóta egyre virasztja a három hallotját a szegény fekete asszony.

De van egy fontos ügy a napirendre kitűzve: a színház építésének kérdése. Ez magában elég ahhoz, hogy a két párt — olyan vitát inscenirozson, a mely betölti a délutánt.

Most már nem a körül forog a kérdés, hogy Rimanóczy Kálmánnak adjuk-e ki a színház és Bazár építését, hanem visszatértek ahhoz a felhagyottnak látszó eszme újabb megvitatásához, hogy a Bémer-téren vagy a Nagypiaczon épüljön fel a színház s hol emelje Nagyváros kulturáját a most még fel nem fogható magaslatra!

Igen! visszatérünk a már egyszer elhagyott, mert tévesnek felismert tervhez, a nagypiaczi színházhoz.

Mint értesülünk, a Nagypiaczi színház-pártiak erősen szervezkednek, értekeznek, hogy a holnapi közgyűlésen megdöntsék Rimanóczy tervét és ajánlatát s a törvényhatósággal kimondassák a színháznak a Nagypiaczra építését. Hisszük és elvárjuk azonban a törvényhatóság többségétől, hogy minden meglepetések ellen szilárdul megtartja a multkori álláspontját s nem engedi, hogy a színház a Nagypiaczon építtessék.

Színházra ott, a hol más czélt nem is érhetünk el egyuttal, nincs pénzünk.

Ez volt álláspontunk, mikor küzdöttünk a Nagypiaczon emelendő színház ellen. Mert teljesen elveszett pénz, mit ott a színházra kiadtunk, csupán az évi nagy teher marad a város nyakán, fenntartás, subvenczió, javítás biztosítás révén.

Ezek a terhek, igaz, hogy megmaradnak a Bémer-téri színháznál is, de egy régi forgalmi akadály szűnik meg a Bazár épület, különösen a Rimanóczy garantirozása által, kifizeti az óriásinak látszó összeget.

Jól tudjuk, hogy a kérdés eldöntéséhez magán érdekek is fűződnek, azonban reméljük, hogy a törvényhatóság csak a közérdek szempontjából fogja határozatát meghozni.

Nagyváros város közügyei.

A közgyűlés tárgysorozata.

Nagyváros város törvényhatósági bizottságának 1897. évi szeptember hó 9-én, esetleg következő napjain mindenkor d. u. 3 órakor a Városház tanácstermében tartandó közgyűlésén következő ügyek tárgyaltnak:

1. Polgármesteri havi jelentés.
2. A m. kir. belügyminiszter jóváhagyása a honvéd hadapród iskola telepítésére szükséges telek ingyen átadása tárgyában.
3. A közigazgatási bizottság fél éves jelentése.
4. A tanács javaslata az állandó színház felépítése és a Bazár-szoros kibővítése iránt.
5. U. annak előterjesztése a honvéd lovasság részére építendő laktanya ügyében.
6. U. annak előterjesztése a Verebi András és társai köztér megvétel iránti ajánlatok tárgyában.
7. U. annak előterjesztése az Országos tanítói nyugdíj és gyámalap javára fizetendő járulék ügyében.
8. U. annak előterjesztése a községi iskolaszék kiegészítése iránt.
9. U. annak javaslata az alsófoku kereskedelmi iskolai bizottság tagjainak megválasztása tárgyában.
10. U. annak előterjesztése az iparostanoncz iskolához szükséges óradíjas tanerők megválasztására vonatkozólag.
11. U. annak jelentése a Löwi Ignáczné Langer Berta részére kiadandó elsőbbségi nyilatkozat iránt.
12. U. annak előterjesztése a Körösgátak fejlesztése, illetve javítása tárgyában.
13. U. annak javaslata a Zsuaieszku Sztoján bolgár kertész részére haszonbérbe adandó 20 hold föld terület iránt.
14. U. az előterjesztése a Brüll Lipót-féle alapítványról szerkesztett alapító levelet.

15. U. annak javaslata Heves megyének a közúti fedőanyagok mérsékelt vasúti viteldijért szállítása iránt keletkezett felirat tárgyában.

16. Incze Lajos szerződése a katonai széna raktárra vonatkozólag.

17. Tóth Miklós és társai és Ecsedi József földbérleti szerződésük.

18. Sujtó János földbérleti szerződése.

19. A tanács javaslata Kollmann Adolf halotti nyegede tárgyában.

20. U. annak előterjesztése özv. Kollmann Adolfné nyug- illetve kegydíja iránt.

21. Küldöttségi jelentés a fő-utczai kövezet kijavítása tárgyában.

22. U. annak előterjesztése a katonai kincstár által építendő katonai zabraktár részére szükséges terület adása ügyében.

23. Polgármesteri végzés a Sebes-Körös folyó váradi-velencei szakaszán épült kőhányásra vonatkozó engedélyezési eljárás és érdekeltiségi kimutatás tárgyában.

24. Dikker Illés pénztári segédlistát 6 heti szabadságidő engedélyezés iránti kérvénye.

Miről midőn a törvényhatósági bizottság t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyszersmind tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a városház tanácstermében kitéve lesznek s bárki által megtekinthetők.

Nagyváros, 1897. évi szeptember 7.

Rácz Mihály,
főjegyző.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szeptember 10—12. Díjlövés és teke verseny a nagyvárad polgári lövöldében.

Szeptember 15. Biharmegye őszi közgyűlése.

Szeptember 24. Katonai lóvásár Nagyszalontán.

Szeptember 25—26. Lóversenyek Nagyvárodon.

Szeptember 27. Katonai lóvásár Nagyvárodon.

Október 3. Tenyészállatkiállítás B.-Diószegen.

Régészeti és történelmi muzeum (Shlauch park)

nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél

1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d.

u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Kisasszony napja.** A boldogságos Szűz Mária születésének ünnepét üli ma a r. kath. egyház. A székesegyházban reggel 9 órakor nagy mise lesz, melyet a helybeli lat. szert papnövelde tanévének ünnepélyes megnyitásával »Veni Sancte» fog megellőzni.

* **Uj autonomiai választás Nagyvárodon.** A városunkban küszöbön álló új autonomiai választások idejére és helyére vonatkozólag a három plébánia autonomiai bizottságának elnökeitől a következő hivatalos értesítéseket vettük és sietünk közölni azokat a közönség tájékoztatására:

Az autonomicus kongresszusra küldendő képviselőjelölteink egyikének, a legtöbb szavot nyert gróf B a t t h y á n y Józsefnek a választás folyamata alatt közbejött elhalálása miatt újabb választás szüksége merülvén fel, a n v á r a d o l a s z i plébániai ötös bizottság elhatározása folytán ezen választásra folyó szeptember hó 11. 12. és 13. tüzetik ki, mely napokon reggeli 9 órától déli 12 óráig és délutáni 3 órától este 6-ig a n v á r a d o l a s z i r ó m . k a t h . plébánia földszinti helyiségében történik a szavazás.

Minthogy a képviselők buzgó vallásos meggyőződésüktől függ az autonomiai kongresszusnak, egyházunkra üdvös működése, felkérőnek a N.-Várad-Olaszi városrész szavazni jogosult kath. polgárai, hogy a választás czéljából tömegesen szavazati jogukkal élni és szavazatukkal csakis igaz és hithű kath. férfit támogatni, ismerjék lelkiismeretes kötelességüknek.

Kelt a n v á r a d o l a s z i plébániai ötös bizottságnak 1897. szeptemker 3-án tartott üléséből.

Dencs János,

bizottsági elnök.

Az autonomiai kongresszusra küldendő követre a v á r a d o l a s z i plébánia területén az új választás folyó hó 11. 12. és 13-án

lesz, azaz jövő szombaton, vasárnap és hétfőn d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig lehet szavazni a plébánián.

Kelt Nagyváradon, 1897. szeptember 5.

Nemeskey Andor,
biz. elnök.

*

Az autonomiai kongresszusra küldendő követre a v á r a d - v e l e n c z e i plébánia területén az új választás folyó hó 11. 12. és 13-án lesz, azaz jövő szombaton, vasárnap és hétfőn d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig lehet szavazni a plébánián, vasárnap meg d. e. fél 11—12-ig, d. u. 1/4—6-ig a r. kath. fiúiskola tantermében lesz a szavazás.

Kelt Nagyváradon, 1897. szeptember 5-én

Gabriely Lajos,
biz. elnök.

* **Villamos vasut Nagyváradon.** A személyszállító közúti vasut létesítése huszú évek óta óhaját képezi Nagyvárad közönségének. Engedély és terv volt lóvonatu vasutra, de nem akadt vállalkozó, aki a tervet létesítse. A villany hódításával letűnik a lóvonatu vasutak kora, a haladó városokban a villanyt használják fel a könnyű és olcsó helyi közlekedés biztosítására. Nagyváradon is ilyen közúti vasut lesz, de bajos volna megjósolni, mikor futja be Nagyvárad utcáit a villamos kocsi. Most már van vállalkozó, talán több, mint kellene. Korábban R o z v á n y Pál aradi mérnök kért engedélyt közúti vasutra. Nem kaphatta meg, mert a már kiadott engedély még jogérvényes volt. Ez év tavaszán több törvényhatósági tag, akik háta mögött a hírneves G a n z - c z é g állott, kért engedélyt és területet a várostól villamos vasutra (benyújtották a kész terveket,) de engedélyük a minisztertől nem volt. A nagyvárad i g ö z m o z d o n y u k ö z u t i v a s u t t á r s a s á g szintén kérte a vágányok és a telep részére a szükséges területet Nagyvárad várostól. Volt miniszteri engedélye is; de terve nem volt. Végre is oda fejlődött a dolog, hogy legtöbb kilátás van arra, miszerint a gőzmozdonyu vasut foja kiépíteni a villamos vasutat Nagyváradon. A társulat ugyanis benyújtotta utólag a terveket, a mely szerint a villamos vasutat összekapcsolnák a már meglévő gőzüzemű közúti vasut-hálózattal. A városi tanács a társaság terveit felülvizsgálat végett S z á h l ä n d e r L á r o l y főmérnöknek, a belényes-nagyvárad i v a s k o h i v a s u t i g a z g a t ó j á n a k adta ki.

* **Biharmegye leírása.** Zombory Gyula fővárosi hírlapíró, a budapesti »Látogatók lapja« című folyóirat belmunkatársa és néprajzi szakírója tegnap tisztelgett Szunyogh Péter alispánnál és támogatását kérte arra nézve, hogy a megye bizonyos subvencziót szavazzon meg a lap számára, mely most Biharvármegye leírását akarja hozni képekkel illusztrálva. Tekintve hogy a megye közművelődési alapja már nagyon igénybe van véve, bajosan hisszük, hogy a megye e célra bármily csekély összeget is megszavazzon.

* **A honvéd huszárlaktanya építése.** Amíg Békésmegye központján Gyulán megütöztetést keltett, hogy a honvédelmi miniszter az ott állmásozó honvéd huszárokat Nagyváradra helyezi át, nálunk sok gondot okoz hogy miként adjon a város alkalmas férőhelyet a honvéd huszároknak. Eredetileg azt hittük, hogy a régi huszár laktanya kellő átalakítások után megfelelő lesz a honvéd lovasság laktanyájául. Az itt járt katonai szakértők azonban kijelentették, hogy a régi laktanyából éppenséggel csak egyetlen épületet lehetne használni, a többi laképületek, istállók stb.; teljesen használhatatlanok. Ekkor merült fel az eszme, hogy új laktanyát építsen a város a honvéd huszároknak. A miniszter szerint az új laktanya

200,000 frtba. kerülne. A terveket azonban a szakértők alaposan megvizsgálták s rájöttek, hogy 300,000 frtba kerülne annak a kiépítése. Ez az összeg pedig sehogy sem áll arányban az évenként fizetendő 13 ezer frt bérösszeggel. A miniszter némi redukálást engedett ugyan az építkezésre nézve, de az igen csekély. A városi tanács a holnap közgyűlés elé azon javaslatot terjeszti hogy a törvényhatóság bizza meg a tanácsot, miszerint az ügyet tárgyalja, ha látja hogy az építési költség 300,000 frtnál kevesebb és pedig olyan összeg lesz aminek a törlesztése az évi 13 ezer frtból kitelik, járjon el az új laktanya építési dolgában. Mindenesetre azonban a törvényhatóság fog jogérvényesen dönteni. A miniszter erősen ragaszkodik ahhoz, hogy a laktanya 1898. őszére készen legyen.

* **Ösztöndíj és politika.** Mindenki előtt ismeretesek azok a tüntetések, a melyeket annak idején az egyetemi ifjuság rendezett a kvóta fölemelése ellen. A tüntetésben résztvevő egyetemi polgárok egy részét a rendőrség akkor olyan súlyos büntetéssel sújtotta, a mely világszerte fölháborodást keltett. A legsúlyosabban büntették meg azonban a tüntetés szervezőjét, Ortmann Albertet, mert a rá kirótt pénzbírságon kívül most még ösztöndíját is elvették a kvótatüntetések miatt. Ortmann Albert ugyanis a ki özvegy édesanyjának gyámoltója, a Besán féle 250 forintos árvasági ösztöndíjat élvezte az egyetemen, a melyet minden tanév végén, a kollokválások elvégzése után az állampénztárnál utalványoztak ki. Ortmann az idén is buzgón kollokvált s azután kiállította nyugtáját az ösztöndíjról, a melyet a rektor és a dékán is aláírt. Minden gyanu nélkül elment az állampénztárhoz, hogy a pénzt fölvegye, de ott legnagyobb meglepetésére azzal utasították el, hogy az ösztöndíjat nem kapja meg, mert a miniszterium betiltotta. Együttal bizalmasan tudtára adták, hogy ösztöndíját a kvótaellenes tüntetések miatt vonták meg tőle. Ortmann nem hagyta annyiban a dolgot és kérvényt nyújtott be a kultuszminiszteriumhoz. Kérését azonban egy július 15-kén kelt határozattal a miniszterium minden indoklás nélkül elutasította. A szegény fiu ügye csak most, a szünidők után jutott egyetemi polgártársai tudomására, a kiket ez a dolog mód fölött izgalomba hozott.

* **A nyitrai püspök jubileuma.** Bende Imre nyitrai püspök ma fogja megülni félszázados áldozásának jubileumát. Nyitra városa ez alkalomból az ősz püspököt a város diszpolgárává választotta s az egyik utcát a a püspök nevére nevezte el. A jubileum tegnapi előestélyén a várost kivilágították. Ma reggel 6 órakor a városban zenés riadót fújtak, az ünnepi misén pedig a városi képviselő testület testületileg jelenik meg a polgármester vezetése alatt s aztán testületileg tiszteleg a jubilánsnál, ki aranymiséjét nagy alapítványokkal örököltette meg.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter H a i n t z Endre nagyszalontai kir. járásbíró-sági telekkönyvi betétszerkesztő irnokot az esztergomi kir. járásbíróshoz helyezte át.

* **Városi segély a nőipariskolának.** Régen szükségét érezte Nagyvárad egy nőipariskolának, ahol különösen a szegényebb családok leánygyermekai a nőiparban magukat kiképezve, tisztességes munkájuk után existenciájukat bizottsítsák. Régebben a nagyvárad i z r . n ö e g y l e t tartott fenn ilyen iskolát, de csakhamar beszüntette. S z e d l a r i k n é D u d i n s z k y A n n a két évvel ezelőtt próbálkozott a nehéz feladattal, hogy saját erejéből tartson fenn n ő i p a r i s k o l á t . V á l l a k o z á s a amennyiben nem csak annyiban sikerrel járt, az itteni irányadó tanügyi körök, de a miniszter is érdemesnek találta iskoláját az államszegélyre. Az elmúlt év eredménye beigazolta, hogy dicséretes munkát végzett s az általa lé-

tesített nőipariskola hézagot pótol Nagyváradon. A múlt évben 45 növendéke volt az iskolának s ezek között 16 ingyenes. A most kezdődött tanévben még nagyobb az érdeklődés az intézet iránt s jóval több leány iratkozott be. Anyagi támogatás nélkül azonban nem tarthatja fenn az iskolát, az eddigi segély pedig csak ideiglenes volt. Az iskola évi kiadása közel két ezer forint. Az iskolát ez évben egy új szakkal bővítette ki, ugyanis a háztartást is felölelte a tananyag közzé s a leányok főzni, mosni, vasalni, felszolgálni stb. tanulnak. Szedlarikné tegnap egy terjedelmes kérvényt nyújtott be Nagyvárad város tanácsához, a melyben részletesen ismerteti az intézet működését s fennállhatóságának biztosítására évi ezer forint segélyt kér.

* **A debreczen—n. károlyi törvényhatósági ut folytatolagos kiépítését** a kereskedelmi miniszter Ländler F e r e n c z nagyvárad i v á l l a k o z ó r a b i z t a , k i a 10.097 frt. 82 kr. költséggel előirányzott munkákat 9.870 frt. 62 krért. vállalta el azon kikötéssel, hogy a befejezési határidő 1898. évi márczius 14-ig meghosszabbíttassék.

* **A főutca kövezete.** A Főutczának a vasutól a közkorházig terjedő kocsis vonalán a gránit kövezetet 15 év alatt annyira megrongálták a kocsik, hogy a legtöbb helyen valóságos keréktörő kátyuk vannak. B u s e h D á v i d városi főmérnök az egész utvonalat a járdákkal együtt újra akarta éppítettetni 90 ezer korona költséggel, de a törvényhatóság sokalta a költséget s az ut kijavítását határozta el és pedig akként, hogy 30 méter hosszban próba javítást eszközöljenek. A próba megtörtént, 30 méter hosszban kijavították az utat, s más helyen 30 méternyire a főmérnök utasítása szerint átdolgozták. A javítás a próba szerint az egész utvonalon 3648 frtba, az átdolgozás 8582 frtba kerülne, a szakértők azonban meggyőződtek, hogy a javítás mit sem ér. Az átdolgozás után jó ideig megfelelő lesz az uttest. Az ad. hoc. bizottság a Főutca kövezése tárgyában ma szerdán délelőtt 11 órakor a városházán ülést tart.

* **Végre!** Ismeretes dolog, hogy a gazdasági egyesület többször felírt a honvédelmi miniszterhez, hogy a tartalékos katonaságot ne a legnagyobb mezei dolog idején hívassa le gyakorlatra. A feliratozásnak végre foganatja lett, ha nem is közvetlen. Hódmező-Vásárhely közigazgatási bizottságának ilyen irányú felterjesztésére a honvédelmi miniszter indítatva érezte kijelenteni, hogy ezentul sem aratás, sem kukoricza-törés idején a behívásokat nem eszközli és azt oly nyári hónapokra fixirozza, mikor egy kis szünete van a serény nyári mezei munkának.

* **Talált Rákóczy-émlék.** A Rhédey kert mellett Nagyvárad városa által készítettő árapasztó csatorna rövid időn teljesen elkészül. A mérnöki hivatal által a munkálatok vezetésével megbízott Takács László a munkásokat figyelmeztette, hogy az esetleg talált tárgyakat, régiségeket ne törjék össze, hanem szolgáltatásuk át. A napokban találtak mintegy 80 centiméter mélységében elavult csontok mellett egy hatalmas méretű ép sarkantyut. A vastagságával lepelt sarkantyú kerülete mintegy 18—20 centiméter átmérőjű. Az érdekes lelet állítólag a Rákóczy korból való. Átadják a biharmegyei muzeumnak.

* **Ingyen szerum.** Szabolcsvármegye pártolás végett tegnap egy átiratot küldött Biharvármegye törvényhatóságához, melyben azírta, hogy az állam a difteritisz elleni védekezés pontjából rendelje el törvényhozással, hogy minden gyermek egészen 14 éves koráig kötelezőleg beoltandó a roncsoló toroktörés elleni gyógy-szerummal s hogy ezen szerumot az állam

ingyen szolgáltatja ki mindenkinek. A beoltást végző orvosok minden egyes oltás után 20—50 kr. díjat kapnának. A pártolás dolgában a jövő szerdai megyei közgyűlés fog határozni. Az átirathoz hosszabb statisztikai kimutatás van csatolva arról, hogy mennyit fogyott a difteritiszben elhalt gyermekek száma azóta, mióta a Behring féle gyógyszerumut az orvosok alkalmazzzák. Az eredmény valóban bámulatos.

* **Kenderáztató P.-Szöllősn.** Miskolczi Ferencz, a központi járás főszolgabírója a múlt hó közepén engedélyt adott Pecze-Szöllős község határában a község alatt elfolyó Pecze pataknek egyik mellékágában kender illetve len-áztató telep felállítására. A felállítás ellen azonban dr. Dr. Bulovszky József polgármester a város nevében fellebezést adott be azon indoklás mellett, hogy ez a mesterséges kenderáztató a vizet megmérgezi, úgy hogy ezáltal a városi lakosság halandósága mintegy mesterségesen fog fokoztatni, továbbá az engedélyben nincs kitéve az engedményes neve sem. Az alispán a napokban fog határozni a fellebezés felett.

* **A női ipariskola új tanárnője.** Dekker Irén általános kitűnő osztályzattal képesített kézimunka tanítónő a Szedlarikné-féle női ipariskolához az ideai tanévtől kezdve rendes tanítónőnek szennődött.

* **Megczáfolt hymen hír.** Eszterházy Mihály hg. és Frigyes főherczeg leánya közötti házasságra vonatkozólag a napokban lapunkban is közölt eljegyzési hírré nézve a következő levelet teszi közé a herczeg.

»Tekintettel arra a múlt napokban becses lapjában közölt cikkre, melyben Frigyes főherczeg egyik leányával való eljegyzésem közölve volt, fölkérem a tek. szerkesztőset, hogy e hirt, mint teljesen alaptalant, melyből egy szó sem igaz, lapja legközelebbi számában egész terjedelmében a leghatározottabban visszavonni és helyreigazítani sziveskedjék. Tisztelettel lévén Esterházy Mihály herczeg.

* **A rendőrség szervezése.** Mint értesülünk a nagyvárad rendőrség, rövid idő múlva lényeges és előnyös változásokon fog átmenni. Egész új rendszer és új beosztás lesz, melyen jelenleg dolgozik ifj. Rimler Károly főkapitány. Remélhetőleg a szervezés, ismervén Rimler Károly éles látását, úgy lesz végrehajtva, hogy a városi közönség megelégedését és elismerését minden tekintetben kiérdemelje.

* **Egy huszár hadnagy temetése.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap kedden reggel 8 órakor az oly fiatalon elhunyt Brassoványi Kende András cs. és kir. huszárhadnagy temetése. Az apáczai-utcai halottszobán volt a díszes ravatal felállítva, a holttest kettős légmentes díszes érczkoporsóban ezüsttel himzett selyem mennyezett alatt nyugodott. A temetési szertartást Dencs János cz. kanonok segédlettel végezte, mely után a remek koszorúkkal borított koporsót a 4-es fogatu üveges kocsin vitték a pályaudvarhoz, hol egy készen álló kocsiba helyezték és az alföldi vonattal Temes megyébe Dettára szállították, hol a temetés ma délelőtti megy végbe. A temetésre, minthogy jelenleg a városunkban állomásozó összes katonaság gyakorlaton van, csupán 2 szakasz gyalogság vonult ki a 37. gyalogezredből, de azonkívül megjelentek az összes Nagyváradon lévő tisztek is. A koporsó előtt vitték egy párnán az elhunyt csákóját és kardját. A díszes ércz koporsót több koszoru fedte, melyek közül különösen kitért a 2. sz. huszárezred tisztikarának biborvörös színű széles szallaggal ellátott koszoruja. — A temetésen ott volt dr. Bulovszky József polgármester is. A díszes temetést ugyszint a holttest szállítását, valamint a temetést Dettán a Concordia temetkezési intézet rendezte.

* **A katonavárosi büntett.** Nánássy Imré kis-pecze-utcai háztulajdonos, ki nejével

éveken át a legrosszabb családi viszonyban élt, tegnap ittás állapotban a pinczébe zuhant és halálos sérüléseket szenvedett. Szemtanuk állítása szerint a végzetes bukás nem volt egészen véletlen műve, mert kevéssel előbb is összezördültek a házas felek, kik különben mind a ketten a pálinka rabjai voltak s a kiket ritkán lehetett látni józanul. Ebben az ügyben már megindult a rendőri vizsgálat s az lesz hivatva világosságot deríteni a homályos ügyre. Várad-Velenczén tartja magát a gyanu, hogy a nő keze működött a dologban. Rendes indósitónk arról értesít, hogy a szomszédok és házbéliek határozottan állítják, hogy a boldogtalan áldázatot tulajdon hitestársa taszította a halálba, sőt avval is gyanusítják, hogy ő az oka annak, hogy férjének évekkel előbb elhalt anyja hasonló tragikus módon vált meg az élettől. A szörnyű gyanuval terhelt hitves különben jól megtermett, marciális alak, afféle Jáger Mari-typus, a ki feltétlenül uralkodott ura felett testi erejével is. Az urát épen nem sajnálja, bár tagadja a gyilkosság szándékát, ha azonban a kaucsó fenekére néz, akkor elérzékenyedik, megerednek könnyei és sirve emlegeti szerencsétlen élete sorát. Ugy látszik, hogy sok és nagy titkokat rejteget a lelke mélyén. Csak idő kérdése, hogy a vizsgáló bíró maga elé idézze s a kihallgatás eredményétől fog függeni, hogy nem lesz-e a börtön lakója Nánássy Imréné. Ellehetünk rá készülni, hogy ez esetben egy szenzációs társadalmi dráma jelenetei fognak a szemünk elé tárulni.

* **Helyreigazítás.** Lapunk egyik legutóbbi száma ilyen czimű hirt hozott a kétegyházi iskolai alapítványokról, melyet gróf Weckheim Krisztinának, gróf Wenckheim Frigyes nejének tulajdonított a hír. E közlemény — mint most értesülünk — egy kis helyreigazításra szorul, a mennyiben a 15.500 frtos alapítványt Wenckheim grófnő tette ugyan, a ki azonban nem azonos Wenckheim Krisztina grófnővel, habár vele nemcsak név, de közeli vérrokon is. Ez alapítványt tevő grófnő Wenckheim Mária, id. gróf Almásy Kálmán titkos tanácsosnak a neje, ki Wenckheim Krisztina grófnővel együtt áldoz a közjótékonyaság oltárára, mihelyt erre szükség van. A grófné azonkívül az egészen új hat osztályu elemi leányiskola céljaira egy épületet, udvart, kertet és iskolai felszereléseket adományozott.

* **A telefon terjedése.** Schwartz Márton nagyvárad bérő az iránt folyamodott az alispánhoz, hogy a Csökmő község határában levő Czirkó és Szöcskőd pusztákat, melyek távolsága egymástól mintegy 6—7 kilométer telefon sodronnyal köthesse össze a saját költségére és használatára.

* **Bimbóhullás.** A következő gyászjelentést vettük: Alantirtak a szív legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy a hön szeretett feledhetlen édes gyermek, testvér, uoka és rokon Simon Lajoska, életének 13-ik hónapjában f. év szept. hó 7-én reggeli 6 órakor rövid, de nehéz szenvedés után jobb létre szenderült. A boldogult drága kis halott földi maradványai folyó hó 8-án d. u. fél 4 órakor fognak a családi háznál a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint beszenteltetni és a csucsai sírkertben örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességtételre a rokonok és ismerősök tisztelettel meghívtnak. Csucs, 1897. szeptember hó 7-én. Béke lengjen porai fölött! Simon Kristóf, Simon Kristófné, szül. Lengyel Teréz, az elhunyt szülei. Simon János és Simon István, az elhunyt testvérei, özv. Simon Jánosné szül. Csusz Erzsébet, az elhunyt nagyanyja.

* **Kollmann Adolf özvegyének kegydíja.** Néhai Kollmann Adolf volt rindörbiztos elhalozása alkalmából megemlítettük azon szomorú állapotot, a melybe a kenyér keresőjétől megfosztott szegény család jutott. Fokozza a család szerencsétlenségét, hogy a szegény apró

gyermekek jövő fenntartása is bizonytalan, mert az elhunytnek nem volt nyugdíjigénye s így e czimen az özvegy semmit nem kap. A városi tanács azonban igen humanus álláspontra helyezkedett, midőn tegnapi üléséből kifolyólag évi 180 frt kegydíj megszavazását kéri a közgyűléstől.

* **A korecsmai palaczkok és poharak.** A korcsmákban és vendéglőkben kimérésre és mérték gyanánt használt poharak és palaczkok helytelen irtartalma miatt számos panasz merülvén föl, a kereskedelemügyi miniszter körrendeletileg rendelte el, hogy a minimumként megállapított 3 cm. illetve 1.5 cm. távolság a mértékjelzés vonása és a palaczk, illetve pohár szája között maximumként legfeljebb olyan nagy legyen, hogy a jelzés és az edény szája közt levő térségben 0.07 liternél több ne férhessen el.

* **Elevenen megégett.** Földes község Lippa nevű részében korcsmároskodik Grünstein Mór, aki pénteken nem volt odahaza. Nagyváradon járt. Távollétében a felesége fehérneműeket vasalt s 16 éves Lajos nevű fia is valami papírféléket akart a vasalóval kismítani. A szén a vasalóban nehezen égett s ezen ő úgy akart segíteni, hogy elővett egy három literes, spiritusszal telt kőbutykost. A anyja hiába figyelmeztette, hogy ebből baj lesz, még is ráöntötte a szénparázsra a spiritust. A butykos pillanat alatt explodált s a szegény fiu ruhája is meggyuladt. A rémület zavarában kifutott az utcára, mi még jobban élesztette a lobogó tüzet. Az összefutott szomszédok beledobták az égő fiut a Sárállás nevű pocsolyás vízbe — úgy aludt el a reáömlött szesz. De már akkor Grünstein Lajosnak egész teste csupa égett seb volt s csafatokban váltak le róla a megpörkölt husrészek. Délután megérkezett Váradról az édes apja is a kinjaiban vergődő fiához, ki még eszméleténél volt és kérve kérte az apját, a ki nehéz természetű, epés ember, hogy édes anyja nem hibás az ő szörnyű szerencsétlenségében. Estére borzasztó kinok között kiszenvedett az összeégett fiu. Tegnap temették el nagy részvét között.

* **Uj hid a Berettyón.** Mint tudósítónk írja, Gáborján község határában a Berettyón egy új fahidat építenek, mely építési munkát máj októberben megkezdik. Az építésre tizenegyezer hatszáz forint van előirányozva. A szeptember 17-ig beérkező ajánlatok felett szeptember 18-án fognak határozni. Az ajánlatok Papp János megyei főjegyzőhöz adandók be.

* **A halál torkában.** Könnyen végzetessé válhatott volna az a baleset, a mely az éjjel a Dunán történt. Az éj sötétjében egy dereglye, a melyen 20 ember volt, neki ment a Margit hid egyik oszlopának, a mikor léket kapott s a benne ülők csak nagynehezen tudtak a partra evezni s így szerencsére baj nem történt. Az eset részletei a következő: Tegnap éjjel egy órakor Dömösről a fővárosba tartott egy gyümölcsessel megrakott dereglye, a melyben 16 asszony és négy férfi volt. A ladikot Szabó Lajos kormányozta. A dereglye a Margithid egyik oszlopának ment, a mire a benne ülő 16 asszony nagy sikoltásban, jajgatásban tört ki, úgy, hogy a férfiak alig tudták lecsendesíteni. A sülyedő dereglyét a 8. számú uszályhajó legénysége mentette meg, a mennyiben úgy az embereket, mint a gyümölcsöt sikerült idejekorán átrakni.

* **Talált hulla.** Mint levelezőnk írja, a napokban Henczidán az utszélien Kelemen Zsigmond egy hullát talált. Testén feltűnően látható kékes vörös foltok láthatók ugyanmilyra, hogy hozzátartozói is alig ismerték fel. A bonczolásra nézve a járásbíró meglette a kellő intézkedéseket.

* **Óra tolvaj.** Tegnap éjjel Kunz Gusztáv szöllőjében a kocsis arra ébredt fel, hogy a

lovak ugyancsak topogtak. E perczen egy meztelábos, fehér nadrágos alakot látott kisurrani az istálóból. Egyenesen az óráját nézte meg, mely a feje alatt szokott lenni, de nem találta ott. Kereste a tolvajt, de ez a város felé szaladt és nem érte utól. A városban azonban két rendőr, Fazekas és Vas gyanusnak találták a futó embert és elfogták. Petrovics József, büntetett előéletű egyénre ismertek benne, ki két órával kínálta meg a rendőröket, csak hogy eresszék szabadon. Mikor azonban ezek nem engedtek, arra kérte őket, hogy vezessék Kunz Gusztáv szülőjébe a csizmájáért. A rendőrök elvezették s itt találták sirva Lőrincz Józsefet a kocsi, kinek ellopták az óráját. Megmutatták neki a Petrovicsnál levő két órát s az egyikben a magáét ismerte fel. A tolvajt bevitték a rendőrséghez, azonban a lopást nem akarja beismerni, azt állítja, hogy az órát akkor éjjel kapta.

TANÜGY

Ertesítés.

— A Zeneiskola iránt érdeklődő szülők figyelmébe. —

A »Nagyvárad Zenekevelők Egyesülete« által a múlt évben felállított zeneiskola ez idő szerint nyilvános tanintézet jellegével bir s be van rendezve a zenei szakok minden fajára u. m. vonós hangszerek (hegedű, gordonka) fuvóhangszerek (fuvola) ütőhangszerek (zongora, czimbalom) mihezkepest ezen szakok mindenikére korlátlan számban vétetnek fel növendékek, úgy, ifjak mint felnőttek közül, úgy egyes tanintézetek növendékei, mint önálló felnőt emberek urak és nők egyaránt. Az intézet igazgatósága gondoskodik arról, hogy a tanulók az iskolai órarendjük által szabadon hagyott órákon, felnőttek pedig hivatásuk, vagy egyéni viszonyaik által engedett időben nyerjék a zenei oktatást.

Az intézet felügyeletét a választmány kebeléből alakult igazgatóság gyakorolja, mely a tanárok működését s a fiúk és leányok teljesen elkülönített helyiségben való oktatását minden tekintetben ellenőrzi. A növendékek tanulólhelyisége az új polgári iskolában, a leányok és nők zenetermei pedig a Teleki-utcai régi polgári iskolai épületnek a város által a zeneegyletnek átengedett helyiségeiben. Az igazgatóság tagjai: Mezey Mihály elnök, Hraniczky Károly, Maróczy János, Csák Máté, Géczy Lajos, Réz Mihály és Vaday József titkár.

A zeneiskola előrehaladottabb növendékei már évközben is házi versenyeket tartanak, év végén pedig, mint a múlt évben is az összes növendékek nyilvános vizsgát állanak ki melyen hatósági tisztviselők és szakemberek, valamint a zeneegylet vezetősége képviselve lesz. A tanévet hangversenynyel kapcsolatos zárónepély rekeszti be.

Tekintve, hogy az ifjuság zeneoktatása az elmét és szívet nemesíti, az izlésre és erkölcsre finomító hatással van, másrészt pedig különösen a tanítói, óvói pályára lépő ifjakra életkérdés, mert e pályákon csakis alapos zenei ismeretekkel boldogulnak, nem lehet eléggé ajánlani szülők és gyámoknak, hogy az ifjuság zeneoktatásáról idején gondoskodjanak. Beírás díj a nagyvárad nyilvános zeneiskolába 2 frt 15 kr, tandíjak az ének és vonás hangszereknél egész évre 20 frt felsőbb osztályokban 25 és 30 frt. Zongora I. osz. 30 frt II és III-ikban 40 frt, fuvola I. osz. 25 frt I—III. osz 30 frt. A tandíjnak beiratáskor felerésze fizetendő le. Nagyvárad 1897 szept. 7.

Réz Mihály
igazgató.

Az iparostanonczok oktatása. Az iparoktatási bizottság f. hó 5-én tartott ülése az iparostanoncziskola tanári testületét 3 évi időtartamra megalakította. Mivel azonban a törvényhatóság jóváhagyása a tantestület szabályszerű megalakulásához szükséges, a jóváhagyás reményében az igazgató megbízatást nyert az iparokt. bizottságtól a tantestület összehi-

vására, hogy a tanév kezdetén szükséges sürgős intézkedések eszközölhetőek legyenek. A tanári testület f. hó 7-én tartotta alakuló ülését, midőn az órarend véglegesen megállapított. Jegyzőül Óó Dezső és Varju Tivadar tantesületi képviselőül pedig Békéssy János választott meg. Az iparoktatási bizottság pedig felkérte, hogy dr. Tóth Mihályt mint az iskola tiszteletbeli igazgatóságát a bizottsági ülésekre évvől-évre meghívni sziveskedjék. Az adminisztrációra, tananyag beosztásra vonatkozó folyó ügyek elintéztettek. Az előadások szept. 15-én veszik kezdetüket.

A női kereskedelmi tanfolyam. A női kereskedelmi tanfolyam megnyitása a jelentkezők száma alapján már biztosítva van, miért is tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a beiratások már f. hó 12-én d. e. 8—11-ig kezdődnek s 13, 14, 15-én d. e. 10-től 12-ig, délután 4—6-ig folytatólag a községi polgári leányiskola helyiségében tartatnak.

Nagyváradon, 1897 szept 7 *Rechné-Bauer Zsófia*, igazgatónő.

A nyilvános zeneiskolában a beiratkozások folyamatban vannak s folyó hó 15-ig naponta délelőtt 10—12 óráig, délután 4—5-ig Réz Mihály igazgató irodájában (polgári fiúiskola II. emelet 21. ajtó.) eszközöltetnek. Az igazgatóság felhívja az érdeklődő szülőket, hogy a beiratásokat a jelzett határidőn belül annyival is inkább el ne mulasszák, mivel az osztályok berendezésénél az elkésett jelentkezők nehézséget okoznak. A zeneiskolában az előadások a beiratkozások végével azonnal megkezdődnek, miről az érdekeltek levélben lesznek értesítve.

A dadogók tanfolyama Vada y József szaktanár vezetése mellett november elsején nyílik meg. A kursusra jelentkezni lehet a vezető lakásán (Nagy-Körös u. 562 sz.) reggel 7—8 óra közt és a nap folyamán — polgári fiúiskolai felügyelő igazgatói irodájában (II. emelet 21. ajtó.)

SPORT.

A nagyvárad löversenyek.

A folyó hó 25—26-án tartandó löversenyek ügyében a következő értesítést vettük:

A biharmegyei gazdasági egyesület löverseny-rendező bizottsága által f. évi szeptember 25 és 26-án Nagyváradon tartandó ügöző és löversenyekre a nevezés határideje szeptember hó 15-én este 8 órakor jár le, mit a versenyzőknek figyelmébe ajánlunk.

Ujverseny.

A széjjel küldött tervezetekben foglalt versenyeken kívül még az első napra szept. 25-ére az alábbi verseny lett kiírva:

VII. Ménesdíj 1000 korona, adva a biharmegyei lötenyésztők által. Távolság 2800 méter. Futhat minden Biharmegye területén tenyésztett 3 éves és idősb ló, mely 1897 évben nyilvános idomárnál nem állott s 1896 és 1897. években 1800 koronát meghaladó értékű versenyt nem nyert. Teher 3 éves 70 kg., 4 éves 75 kg., 5 éves és idősb 77 kg., 4 éves és idősb nyeretlen lónak 3 kg. engedve. 1000 koronát meghaladó értékű verseny nyertője 3 kg. több ilyen vagy 1300 koronát meghaladó értékű verseny nyertője 5 kg.-mal több. Tét 30 korona fele bánat. Tétek és bánatok fele a második lóé.

Azon ló, mely a Ménesdíjban indult ez által az agarász lovak versenyében indulás jogát el nem veszítette.

Nagyvárad 1897 szeptember 6.

Weingartner Andor.
titkár.

Igazságszolgáltatás.

* **Hetenkint négy tárgyalás.** A nagyvárad kir. törvényszéknél, a jövő héttől kezdve megkezdődnek a hetenkint négyszer ismétlődő végtárgyalások. Minden második nap lesz egy megtartva Millye Gyula törvényszéki h. elnök vezetése alatt. Szeptember hó végével lesz egy sajtó tárgyalás is s így a törvényszéknél ezentul javában fog folyni a munka.

SZINHÁZ.

Huszárcsiny.

Gonda László jutalomjátéka.

Vachot zamatos nyelvezetű s jó magyar nótákkal megspékelt népsziműve került tegnap este színre Gonda László jutalomjátékára, mely meglehetősen nagyszámu közönséget vonzott az ócska fabódéba. A jutalmazott, kinek csak a darab végén van néhány szóból álló szerepe, nagy trémázások közt jött ki a színpadra, de csakhamar elmúlt a lámpa lázza s jól megállta helyét azokon a deszkákon, melyeket már 12 év óta nem taposott lába. A közönség nagy ovációval fogadta a derék kaszirost, sőt két rejtelmes tartalmu dobozt is nyujtottak fel neki az orchesterből.

Az előadás a jobbak közé tartozott. Pintér töröl metszett magyar humorral játszott a Virág Marcsi huszár szerepét.

Rontay magyar tánczaival ért el nagyobb hatást.

Bács mint huszár trázsamester kifogástalan jó volt.

Amon Margit néhány dalával, Kövessy szokott humorával arattak nagy tetszést.

Szóval a közönség az egész estén kitünően mulatott s ki nem állt a kaczagásból, melyet a darab zaftos mondásai és komikus helyzetei idéztek elő.

REGENY-CSARNOK.

VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Irta: ROVETTA G. Ford.: S. J. 16.

ÖTÖDIK FEJEZET.

E nap volt a legszebb Eriprando gróf egész életében. Midőn a grófnő úgy tíz óra tájban elbocsájtotta mégegyszer összecsókolgatóva fáradt, kimerült volt a nagy boldogságtól és valóban szükségét látta hogy egyedül legyen, elmenjen, el barátnőjétől is a kit imádott, hogy összeszedje gondolatait a nagy mérhetetlen szerencse fölött, mely őt csaknem elkábította, hogy affölött elgondolkozzék azt mérlegelje és megértse.

A reggel már csaknem beköszöntött midőn későn felkeresett nyughelyén végre elaludt. Egész éjen át hanykolódott tudlaradó szívvel egyik oldalról a másikra telve meglegedéssel és bizonyos ideges nyugtalansággal, mely őt izgatta és felvidította egyszerre.

Elza grófnő sem tudott rögtön elaludni, nem azért, mert talán az ő szíve is telve volt nyugtalansággal, hanem mert meglehetősen sokáig időzött mielőtt lefeküdt volna. De Beppának a ki valóságos álomszuszék volt és a konyhában a tűzhely mellett egy széken összekuporodva aludt s olykor-olykor mormogott, ezen este semmi oka sem volt a panaszkodásra. Elza rögtön elküldte őt elaludni, mondván, hogy ő maga fog levetkőzni később, de egy néhány levelet kell megírnia.

És csakugyan irt igen rövid levelet a fiatal d' abala grófnőnek és a következő meglehetősen hosszú, Del Mentico őrnagynak:

«Kedves Marquis!

Valóban kiállhatatlan nap volt ez mai reám nézve és megvallom önnek egészen őszintén, hogy ennek indoka az ön levele volt, melynek soraiból előttem megfoghatatlan, mondhatnám meglepő hidegség áradt felém.

Miért nem jön.

«A szolgálat akadályozza» Oh az a szolgálat olyan kényelmes mentség, ha jobb kifogás nincs. Minden mentség jó, és a nagy gyakorlatok igen alkalmasak arra, hogy unalmas látogatások elől kitérjünk!

Nem úgy van kedves marquis?

Miután engem lelkiismeretem semmivel sem vádol, legalább e tekintetben nem, teljesen nyugodtan elér és feledem a jelent miközben mintegy álomban gondolok vissza egy gyöngéd hibám édes emlékeire. Ma is meglátogattott Ariberti Eriprando gróf.

Szegény fiu! Ő valóban szeret engem és

nőül akarna venni! De azt tiltja az élet tapasztalata. Éppen most küldtem el őt, hogy önnek irhassak, és azon gondolkozom, hogy magamhoz hívom leányomat mert a világ oly rossz és a kis gróf ragaszkodását mert egyedül vagyok oly könnyen félremagyarázhatnám.

Egyébiránt nem szívesen látom, hogy a szegény fiu szenved! De még sem titkoltam el előtte, hogy az én lelkemben emlékek vannak, melyek sok gondolkozni valót adnak nekem, mielőtt magamat lekötém. A költészet melynek édes emléke még ily távolról is meghatja lelkemet, szivemből még nem halt ki.

De vigasztalódjék kedves marquis! Ha a multak emlékein élődöm, ez önt nem nyugtalaníthatja. Nekem van eszem, ön maga mondta ezt, és eszemem én barátaim javára használom fel, hogy emlékeztessen őket bizonyos ígéretekre, — de csak olyanokra, a melyekre ők maguk is bánat nélkül gondolhatnak.

— Es ez legyen általánosságban önnek is mondva a ki megígérte, hogy meglátogat engem itt eme villában de ezt a látogatást a nagy gyakorlatok úgy látszik bizonytalan időre hasztották el.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A király ezredtulajdonosi jubileuma.

Budapest, szeptember 7. (Saj. tud. táv.) Csütörtökön, szeptember 9-én huszonötéve lesz, hogy királyunk tulajdonosa lett a porosz schleswig-holsteini 16-ik huszárezrednek. Ebből az alkalomból e hó 8-án este az ezred parancsnoka Runstedt lovag alezredes, Bülow lovag kapitány és Schweling hadnagy Bécsbe érkeznek, hogy a király előtt az ezred szerencseváltait kifejezzék. A tisztek, a kik mellé gróf Schaffgotsch kapitányt rendelték ki, mint a király vendégei az Imperial szállodában laknak. Csütörtökön délelőtt magánkihallgatáson fogadja őket O felsége, délután 5 órakor udvari ebéd lesz, amelyre a porosz ezred tisztjei hivatalosak lesznek.

A német hadgyakorlatok.

Budapest szeptember 7. (Saját tud. táv.) Hamburgból írják. A tegnapi nap folyamán sikerült a keleti hadseregnek megfeszített menetelések után a Hinzig dombsort elérni, hogy onnan Hanonnánál a 11. hadtest kisebb támadását vissza verhesse.

Vilmos császár és Umberto király reggel háromnegyed hatkor a hadgyakorlatok színhelyére mentek. Az ég kiderült. A tegnapra a gyógyparkban tervezett kivilágítás és tüzijáték a rossz időjárás miatt elmaradt.

A 11. hadtest (nyugati hadsereg Vilbel és Windellen között védelmi állásfoglalt és ott lovasság a balszárnnyon nyomult előre. A keleti hadsereg balszárnnya parancsot kapott a magaslatok megtámadására. A jobb szárnnyon levő lovasság nyugat felé nyomult. Ő felségeik Windelken lóra ülnek. Az idő szép, de az utak még mindig felázottak.

Delegátiók.

Budapest, szept. 7. (Saját tud. távirata.) A Bécsben ma tartott közös miniszter tanácsban a király elnöklése alatt a delegátiók egybehívásával toglalkoztak. A idő kérdésében megállapodás nem történt.

Külföldi szakférflak Magyarországon.

Budapest, szeptember 7. (Saj. tud. táv.) A magyar posta, távirata és távbeszélő szolgálat berendezése iránt a külföldön mind nagyobb érdeklődés mutatkozik. E napokban volt itt Budapesten Demery Alfréd párisi posta és távirata főmérnök, ki különösen távbeszélő szolgálatunkat tanulmányozta, most pedig a japán

közlekedési ministerium két tisztviselője K. Komatsu minist. titkár és R. Arai posta és táv. iroda titkár időznek Budapesten, hogy egy a posta-, távirata-, valamint telefon szolgálatunkal megismerkedjenek.

A távozó intendáns.

Budapest, szeptember 7. (Saját tud. táv.) Nopesa volt intendáns ma bucsuzott el az operától és a nemzeti színházról. Bucsú Beszédében kijelentette, hogy a sajtó támadásai indították arra, hogy felmentését kérje.

Bánffy Bécsben.

Bécs, szeptember 7. (Saját tud. távirata.) Ő felsége ma hosszabb ideig tartó kihallgatáson fogadta Bánffy Dezső báró miniszterelnököt.

Magyar alapítvány román czélra.

Budapest, szeptember 7. (Saj. tud. táv.) A »Gezetta Fransilvaniei« szerint egy Iliés Sándorné nevű magyar uri nő 10000 frtot hagyott román kultur czélokra.

A főváros nem ünnepli gróf Széchenyit.

Budapest szept. 7. (Saját tud. távirata.) A főváros polgármestere Sopron megyének ama melyben a fővárost a nagy-czenki szobor leleplezésére meghívta, visszautasította azzal, hogy nincs kit elküldeni. A felháborodás nagy.

Ilg mérnök nem fogoly.

Budapest, szeptember 6. (Saj. tud. táv.) Rómából írják: A »Stafani-ügynökség« jelenti Adenből: Aduá-ból érkezett legújabb hírek határozottan tagadják azt, hogy Ilg mérnököt Menelik király parancsára elfogták.

Kalózok garázdálkodása.

Bécs, szeptember 6. (Saját tud. távirata.) A Renter-ügynökség jelenti Tangerből: A siffkalózok beleegyeztek az elfogott portugálok és olaszok szabadon bocsátásába és 3000 dollár fizetését kívánják.

Elitelt merénylő.

Budapest, szeptember 7. (Saját tud. táv.) Barcelonából írják: A haditörvényszék Sampau merénylőt 40 évi kényszermunkára ítélte.

Felkelés Ázsiában.

Budapest, szeptember 7. (Saj. tud. táv.) Londonból írják: A beérkezett hírek azt mutatják, hogy az ugandai felkelés csak Bundu tartományra szorítkozik. A felkelés oka az, hogy Mvanka elefántcsontot akart keresztül csempészni a német területen, amit a német kormány képviselője közölt az angol kormánnyal.

Tüntető csehek.

Budapest, szeptember 7. (Saj. tud. táv.) Égerből írják. Hofer szerkesztő letartóztatása tegnap tüntetésre adott okot. A rendőrség nagy-ügyel-bajjal oszlatta szét a mindig újra csoportosuló tüntetőket, akik legnagyobbbrészt fiatal emberek voltak.

Öngyilkossági kísérlet.

Budapest, szeptember 7. (Saját tud. táv.) Takács Pál 52 éves hivatalnok ma délelőtt a Zöld koszorúhoz címzett Kerepesi-úti vendéglőben homlokán lőtte magát. Súlyosan sérülve vitték a Rókusba.

Vasuti karambol.

Bécs, szeptember 7. (Saját tud. táv.) A déli vasut Baden állomásán ma reggel egybeérkező tehervonat surolta egy teher-gyűjtő vonat egyik kocsiját. Két kocsi kisiklott. Három kalauz könnyebb sérülést szenvedett.

NAGYVARADI SZINKOR.

Ma két előadás.

Bérlet 128-ik szám.

Bérlet 128-ik szám.

Páros.

Páros.

az arad-nagyvárad színházát által.

Nagyvárad, 1897. évi szeptember 8-án

Délután fél 4 órakor, félhelyárakkal:

Bérletszűnet.

Bérletszűnet

Dobó Katicza.

Történeti színmű.

Kezdeté délután 1/4 órakor, vége 1/6-kor.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

KIRÁLYFOGÁS.

Nagy Operette.

Kezdeté 7, vége fél 10 órakor.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Naponta friss
csemege
és

gyógyszőlő!

kilója 30 kr.

Rohonczy Gida világhírű

„Tiszagyöngye“

czukordinnyének főraktára.

Hevesi és Lubi

Görögdi nnye

jégbe hűtve is kapható.

Vidékre 1 kosár (5 kiló)

csemege szőlő

bérmentesen 2 frt.

ŐSZIBARACZK

a legjobb fajból.

Kosarak gyümölcszállításhoz a legolcsóbb árban.

Ajánlom még tisztán kezelt természetes

HEGYI-BORAIMAT,

literjét 30, 32, 38, 40, 46 és 48 krjával.

100 liter asztali óbor 21 frt.

Kiváló tisztelettel:

263 2-3

MERTZ NÁNDOR

Nagyváradon, N.-Körös utca

(Mertz-ház.)

Telefon összeköttetés.

Krondorfi
Savanyuviz

KELLEMEZ IZE MIATT

UGY MINT ASZTALI VIZ,

DE LEGINKABB MINT

gyógyviz

tüdő, gyomor és

vizhólyag bántalmaknál

sikerrel használtatik.

Nagyváradon kapható: Kádár és Kiss, Janky Antal és Wurst József uraknál.

UJ Confectio-üzlet megnyitás!

A már 31 év óta főnnálló kizárólagos
női és leány-gyermek felöltő raktárunkat

szeptember hó 1-től

Zöldfa-utca Munk-féle házba
helyeztük át.

Üzletünket az áthelyezés folytán egészen ujonnan fővárosi mintára rendeztük be s így a t. vevőközönség legmesszebbmenő igényeit is kielégíthetjük, miután raktárunk oly dusan van felszerelve, hogy ott bármely évadra való szükségletét a legszolidabb árak mellett beszerezheti.

Pontos kiszolgálásról és jutányos árakról a t. hölgyközönséget biztosítva, további szives pártfogását kéri

tisztelettel

Heiman Lipót és Társa.

94-17-20

Ószi idényre divat-uidonságok.

Legujabb divatu felöltők nagy választékban.

Cs. és kir. udvari
SZÁLLITÓ.

Butorok

legnagyobb választékban

jutányos árban

ízletes és legszolidabb kivitelben

KILLER EDE

butorkereskedő

cs. és kir. udvari szállítónál

NAGYVÁRAD,

BAZÁRSZOROS 374. sz. alatt [Mayr-ház]

kaphatók,

hol ugy a legszerényebb, mint a legdiszesebb

szobaberendezések

és diszítések

256 6-20.

kifogástalanul eszközöltetnek.

Olesó tisztán kezelt

HEGYI BOROK

eladók

50 literen felüli mennyiségben, hec-
toliterenként 30., 36., 40., 50., és 60
forintért szállítatnak 1880-iki egy liter
60 kr., 1883-iki 60 kr., 1885-iki 50 kr.,
1886-iki 50 kr., 1887-ik 30 kr., 1888-iki
36 kr.

A hordók előállításí árban számi-
tatnak és 6 héten belől visszavételnek
a borok után vét mellett szállítatnak. A
borok tisztaságáról és valódiságáról ke-
zeskedem.

Becsés megrendelésüket kérem,
271 3-0

tisztelettel
Czeglédy Sándor
Zöldfa-Szálloda bérloje.

Beszédhibákat dadogást, hebegést

ugy felnöttek mint gyermekeknél speci-
ális kezelés mellett gyógyít e téren állami
szakképesítéssel bíró tanár: **Vaday
József Nagyváradon.** Jelentkezni
lehet naponta reggel hét és nyolcz óra
közt Nagykörözs-utca 562. sz. háznál:
Lakás az udvarban.

262 7-10

Mélyen leszállított árakban lehet csakis

szeptember hó 15-ig

NÁDOR L. és TÁRSA cégénél

Zöldfa-utczában

253-9-10

következő árukat beszerezni.

Férfi czipők — — — — 2.25 krtól

Női czipők — — — — 2.50 krtól

Leányka czipők ezugos vagy bergsteiger — — 1.90 krtól

Gyermek czipők — — — — 40krtól

miden kivitelben 25%-al olcsóbb mint eddig.

Legnagyobb választék kalapokban

meglepő olcsó árak.

Fehér és színes ingek, gallérok, kézelők, fehér és saten ingek, harisnyák, kesztyük, nyakkendők.

Illatszer, pénz- és szivar-tárczák, sétatotok, email-, ing-, és kézelő-gombok.

A legolcsóbb és legnagyobb czipő és kalap raktár.

Telefon összeköttetés.

A tanév kezdetével iskolai tanulók előnyben részesülnek.

Reichard áruháza.

Felhívás.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására adni, hogy a már 10 év óta fenálló és jó hírnévnek örvendő *Friedländer Herman*-féle

KALAP ÉS URIDIVAT ÜZLETET

átvettem és ugyanezen helyiségben egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő, nagyválasztéku **férfi, női és gyermek**

czipőraktárt

rendeztem be, továbbá ugy a kalap, mint a férfi divat és czipő czikkeknél mindenemü **angol, olasz és francia** különlegességek nálam kaphatók.

Pontos kiszolgálásról kezeskedem és ajánlom magam a n. é. közönség szives jó indulatába — kiváló tisztelettel

REICHARD D. L.

Nagyvárad, Fő-utca Orsolya-zárda épület.

230—11—25

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

NEM

GYÁRI MUNKA!

Van szerencsém a t. vevőközönséget értesíteni, hogy **Zöldfa-utca** (Zöldfa épületben) **SCHOSSBERGER EDE és TÁRSA** bej. cég alatt egy teljesen ujonnan berendezett

férfi- és fiugyermekruha üzletet

nyitottunk, hol mindennemü **ruhák télikabátok és bundákat** verseny nélküli olcsó árakban árusítunk.

Ezen kész ruhák minőségükre nézva **abban különböznek** a gyári kész ruháktól, hogy

Bécsben házilag készítettnek

és így tartósságra felülmulhatatlanok.

269 2—10

Szives pártfogásért esedezve, vagyunk

kötő tisztelettel

Schossberger Ede és Társa.